

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa D. B.
przeciwko Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej B. P. A. w W.
o ustalenie, odszkodowanie i wynagrodzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 9 grudnia 2009 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Ś.
z dnia 9 marca 2009 r.,

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- II. zasądza od D. B. na rzecz Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej „B.P. A.” w W. kwotę 900 (dziewięćset) zł tytułem kosztów spowodowanych wniesieniem skargi kasacyjnej.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 9 marca 2009 r. Sąd Okręgowy w Ś. oddalił apelację D. B. od wyroku z dnia 18 listopada 2008 r. Sądu Rejonowego w W. w zakresie oddalającym jej powództwo przeciwko Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej „B. p. A.” w W. o odszkodowanie za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku powódka zarzuciła naruszenie prawa materialnego, a mianowicie: 1) art. 18^{3a} § 1 k.p. poprzez jego błędną

wykładnię polegającą na przyjęciu, że odszkodowania za dyskryminację w miejscu pracy można dochodzić wyłącznie w sytuacji gdy dyskryminacja ma miejsce z przyczyn w tym przepisie wskazanych, gdy z literalnego brzmienia przepisu wynika, że zakazany jest każdy przejaw dyskryminacji a w szczególności ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, a także ze względu na zatrudnienie na czas określony lub nieokreślony albo w pełnym lub w niepełnym wymiarze czasu pracy; 2) art. 18^{3a} § 5 kp uznającego za przejaw dyskryminowania także zachowanie, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności albo poniżenie lub upokorzenie pracownika, poprzez jego niezastosowanie; 3) art. 18^{3b} § 1 kp i art. 10 dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy, Dz.U. UE L 303 z 2.12.2000), poprzez jego niezastosowanie, polegające na uznaniu, że ciężar dowodu w kwestii dyskryminacji spoczywa na pracowniku, gdy pracownik powinien wskazać fakty uprawdopodobniające zarzut nierównego traktowania w zatrudnieniu, a wówczas na pracodawcę przechodzi ciężar dowodu, że kierował się obiektywnymi powodami.

Wskazując na powyższe zarzuty powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniony został jej oczywistą zasadnością, przy czym skarżącej zdaje się chodzić o zasadność zarzutów przytoczonych w ramach kasacyjnej podstawy naruszenia prawa materialnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna powinna zawierać oznaczenie zaskarżonego orzeczenia (pkt 1), przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (pkt 2), wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie (pkt 3) oraz wniosek o uchylenie lub zmianę orzeczenia (pkt 4). Przepis art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw

kasacyjnych i ich uzasadnienia. Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wywodu prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymogi skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych punktach art. 398⁴ § 1 k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (pkt 2) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia (pkt 3). Chodzi bowiem o dwa odrębne, konstrukcyjne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego na różnych etapach rozpoznawania skargi kasacyjnej. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają rozpoznaniu na etapie „przedsądu”, natomiast przytoczone podstawy kasacyjnej i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych lub ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach „przedsądu” bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Skarga kasacyjna powinna być w związku z tym tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać.

Z przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika, że odwołanie się do przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym – w jego ocenie – wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Ponadto, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej.

Nie spełniają powyższego wymagania wywody skarżącej przedstawione w uzasadnieniu skargi, gdyż nie wynika z nich, na czym miałyby polegać kwalifikowane naruszenie przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa materialnego (i jakich), prowadzące w oczywisty sposób do wydania wadliwego orzeczenia. Jak wyżej wskazano, podstawy skargi kasacyjnej nie podlegają badaniu na etapie „przedsądu”, w związku z czym o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować przytoczenie norm prawnych wyłącznie w ramach kasacyjnej podstawy naruszenia prawa materialnego. Ponadto w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że do naruszenia zasady niedyskryminacji w zatrudnieniu może dojść tylko wtedy, gdy różnicowanie sytuacji pracowników wynika wyłącznie z zastosowania przez pracodawcę niedozwolonego przez ustawę kryterium (por. wyrok z dnia 28 maja 2008 r., I PK 259/07, Monitor Prawa Pracy 2008 nr 10, poz. 532), pracownik, który zarzuca pracodawcy naruszenie przepisów dotyczących zakazu dyskryminacji w zatrudnieniu, powinien wskazać przyczynę, ze względu na którą dopuszczono się wobec niego aktu dyskryminacji (por. wyrok z dnia 18 września 2008 r., II PK 27/08, Monitor Prawa Pracy 2009 nr 3, poz. 139), a w celu uruchomienia szczególnego mechanizmu rozkładu ciężaru dowodu określonego w art. 18^{3b} § 1 k.p., pracownik, który we

własnej ocenie był dyskryminowany, powinien wskazać przyczynę dyskryminacji oraz okoliczności dowodzące nierównego traktowania z tej przyczyny, co powinno zasadniczo nastąpić w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji - art. 187 § 1 w związku z art. 368 § 1 pkt 4 k.p.c. (por. wyrok z dnia 9 stycznia 2007 r., II PK 180/06, OSNP 2008 nr 3-4, poz. 36). Natomiast kwestia objęta normą art. 18^{3a} § 5 k.p. nie odnosi się do przyczyny dyskryminacji, ale do jej przejawu z przyczyny lub przyczyn określonych w § 1 powołanego artykułu.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.